

שו"ת תרגול מלאכות זורע חורש וקוצר

1. האם מותר להכניס זר פרחים למים בשבת?

תשובה: אסור מן התורה לשרות כל סוג של זרע במים באופן שהם יכולים להכות שורשים ולצמוח (סי' שלו סעיף יא).

פרחים שאינם נפתחים במים (כגון פרחים שנפתחו לגמרי, או ענפי הדס וכו'), לבני אשכנז מותר להחזירם למים שעמדו בהם בתחילה, אבל אסור מדרבנן להוסיף עליהם מים ואסור להחליף את המים משום טירחה יתירה, ולבני ספרד מותר אף לכתחילה להניחם במים ולהחליף את המים. **פרחים שזרעם להיפתח על ידי לחלוחית מים**, לדעת בני אשכנז אסור לתנם במים, וכן אם הוציאו אסור להחזירם. ולדעת בני ספרד מעיקר הדין מותר, אך ראוי להחמיר לכתחילה (רמ"א שלו יא, משנ"ב נד. מהריק"ש שם, ברכי יוסף שלו ז, חזו"ע שבת ד עמ"כ, ומכל מקום בשו"ת יחווה דעת ב נג כתב שלכתחילה אינו ראוי לעשות כן).

2. האם מותר לכוון מחשב של ממטרות השקיה בשבת כדי שהממטרות תפעלנה מעצמן בשבת?

תשובה: אסור להשקות עשבים וכו' בשבת, כיון שזה מועיל לצמיחה, והרי זה מלאכת זורע (שלו א). אבל מותר לפתוח לפני שבת ממטרות השקיה ולהשאירן פתוחות בשבת כדי שישקו את השדה או את הגינה, וכן מותר לסגור את הממטרות בשבת בתנאי שזה לא כרוך במלאכה, כיון שאדם לא מצווה על שביתת כליו, ואין מניעה שכליו של האדם יעשו מלאכה בשבת עצמה. (שש"כ פכ"ו סח, שזה לא דומה לסי' רנ"ב לאיסור אוושה מילתא, כיון שאין בזה רעש חריג).

3. האם מותר לאחוז ביד הדסים מחוברים בשבת ולהריח אותם?

תשובה: חכמים אסרו להריח פרי מאכל המחובר לאילן שמא יבואו לתולשו כדי לאוכלו. אבל מותר להריח פרחים מחוברים כגון הדסים, שהרי אפשר להנות מהם בעודם מחוברים ואין חשש שיבואו לתולשם. ואף התיירו לאחוז אותם ביד בעודם מחוברים, כיון שכל האיסור להשתמש באילן הוא דווקא כשיש חשש שיעלה עליו, אבל בענפים רכים, כיון שאין אפשרות לעלות עליהם, אינו בכלל הגזירה (שלו סעיף א ברמ"א. ומשנ"ב מח. ובשעה"צ ט) חזון עובדיה שבת ח"ד עמ"י עט).

4. האם מותר לשחק בכדור על גבי עשבים בשבת?

תשובה: מותר ללכת על גבי עשבים בשבת, בין לחים בין יבשים, אפילו שעל ידי כך יתכן ויתלשו עשבים מחיבורן, כיון שאין זה ודאי שיתלשו עשבים והוא אינו מכוון לכך – דבר שאינו מתכוין מותר בשבת (פירוש: עשיית פעולה מותרת, שיתכן שכתוצאה מכך יקרה משהו אסור).

ואם העשבים ארוכים, לדעת המשנה ברורה אסור לרוץ על גבן, שכן באופן כזה הוי פסיק רישיה שיתלשו (סי' שלו סעיף ג ביאור הלכה ד"ה מותר).

שו"ת תרגול מלאכות זרע חורש וקוצר

אך יש שהתירו, מכיון שאינו בוודאי שיתלשו, וגם כשמשחקים בכדור יש להתיר, (חזו"ע שבת ד עמ' עד דהוא פסיק רישה דלא ניחא ליה בדרבנן).